

Na temelju članka 16 stavak (1) i (3) Zakona o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 88/07) i članka 61 stavak (2) Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH“, broj 32/02 i 102/09), ravnatelj Državne regulativne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost donosi

PRAVILNIK o kategorizaciji radijacijskih prijetnji

Članak 1. (Predmet)

Ovim pravilnikom propisuje se kategorizacija radijacijskih prijetnji sukladno međunarodnim standardima.

Članak 2. (Definicije)

Pojedini pojmovi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **Radijacijske prijetnje:** Radiološke i nuklearne prijetnje.
- b) **Kategorizacija radijacijskih prijetnji:** Razvrstavanje radijacijskih prijetnji koje predstavlja temelj za uspostavljanje odgovarajućeg sustava za pripremu za radijacijski izvanredni događaj i za planiranje odgovora na radijacijski izvanredni događaj.
- c) **Radijacijski izvanredni događaj:** Hitna situacija koja zahtijeva primarnu akciju na ublažavanju rizika ili štetnih posljedica po ljudsko zdravlje i sigurnost, materijalna dobra, kvalitetu života ili životni okoliš. Ovo podrazumijeva nuklearni ili radiološki izvanredni događaj.
- d) **Nuklearni izvanredni događaj:** Hitna situacija u kojoj postoji opasnost od energije koja se oslobađa nuklearnim lančanim reakcijama ili raspadima produkata nuklearne lančane reakcije kod nuklearnih reaktora, objekata nuklearnog gorivnog ciklusa, objekata za upravljanje radioaktivnim otpadom, transporta i skladištenja nuklearnog goriva ili radioaktivnog otpada.
- e) **Radiološki izvanredni događaj:** Hitna situacija u kojoj postoji opasnost od ekspozicije ionizirajućem zračenju kod proizvodnje, korištenja, skladištenja i odlaganja radioaktivnih izvora kod primjene u poljoprivredi, industriji, medicini i znanstveno-istraživačkom radu.
- f) **Mjesto događaja:** Geografsko područje izvan ili unutar državnog teritorija Bosne i Hercegovine gdje se nalazi nuklearni ili radiološki objekt unutar kojeg može nastati radijacijski izvanredni događaj.
- g) **Nuklearni objekt:** Objekt u kojem se nuklearni materijal proizvodi, obrađuje, koristi, skladišti ili odlaže.
- h) **Radiološki objekt:** Objekt u kojem se obavljaju djelatnosti sa izvorima ionizirajućeg zračenja.
- i) **Odgovor na radijacijski izvanredni događaj:** Provedba akcija nadležnih tijela u cilju ublažavanja posljedica izvanrednih događaja na zdravlje i sigurnost ljudi, kvalitetu

njihovog života, njihovu imovinu i životni okoliš, a koje omogućavaju povratak u normalne društveno-ekonomske tijekove.

- j) **Deterministički efekti:** Radijacijski efekti za koje postoji prag doze ionizirajućeg zračenja iznad koje jačina efekta varira sa dozom.
- k) **Teški deterministički efekti:** Deterministički efekti koji su opasni po život pojedinca, odnosno koji rezultiraju trajnim oštećenjima zdravlja pojedinca.
- l) **Opasni radioaktivni izvori:** Izvor koji ako nije pod kontrolom može dati ekspoziciju koja može izazvati teške determinističke zdravstvene efekte. To su radioaktivni izvori kategorije 1 iz tablice koja se nalazi u Aneksu ovog pravilnika.

Članak 3.

(Radijacijska prijetnja kategorije I)

(1) Radijacijska prijetnja kategorije I su radijacijski objekti unutar kojih nastanak radijacijskog izvanrednog događaja može dovesti do teških determinističkih efekata za pojedince izvan mjesta događaja.

(2) Objekti iz stavka (1) ovoga članka su:

- a) Nuklearni reaktori sa snagom većom od 100 MW;
- b) Objekti za istrošeno gorivo čija je ukupna aktivnost Cs-137 veća od 0.1 EBq;
- c) Objekti u kojima se obavlja djelatnost sa radioaktivnim izvorima kategorije 1 iz Aneksa ovoga pravilnika sa sadržajem radionuklida u količinama koje mogu, ukoliko su raspršene u životni okoliš, dovesti do teških determinističkih efekata izvan mjesta događaja.

Članak 4.

(Radijacijska prijetnja kategorije II)

(1) Radijacijska prijetnja kategorije II su radijacijski objekti unutar kojih nastanak radijacijskog izvanrednog događaja može rezultirati dozama koje zahtijevaju poduzimanje hitnih zaštitnih mjera izvan mjesta događaja.

(2) Objekti iz stavka (1) ovoga članka su:

- a) Nuklearni reaktor sa snagom većom od 2 MW, a manjom ili jednakom 100 MW;
- b) Objekti s istrošenim gorivom koje zahtijeva aktivno hlađenje;
- c) Objekti u kojima postoji vjerojatnost nekontroliranog kritičnog režima rada unutar promjera od 500 m od granice mjesta događaja;
- d) Objekti u kojima se obavlja djelatnost sa radioaktivnim izvorima kategorije 2 iz Aneksa ovoga pravilnika sa sadržajem radionuklida u količinama koje zahtijevaju poduzimanje hitnih zaštitnih mjera ukoliko su raspršene u životni okoliš izvan mjesta događaja.

Članak 5.
(Radijacijska prijetnja kategorije III)

- (1) Radijacijska prijetnja kategorije III su radijacijski objekti unutar kojih nastanak radijacijskog izvanrednog događaja može rezultirati dozama ili kontaminacijom koja zahtijeva poduzimanje hitnih zaštitnih mjera na mjestu događaja.
- (2) Objekti iz stavka (1) ovoga članka su:
- a) Nuklearni reaktor sa snagom manjom od ili jednakom 2 MW;
 - b) Objekti u kojima postoji mogućnost da u slučaju gubitka zaštite na izvoru ionizirajućeg zračenja brzina doze može biti veća od 100 mGy/h na udaljenosti 1 m od izvora;
 - c) Objekti u kojima postoji vjerojatnost nekontroliranog kritičnog režima rada izvan promjera od 500 m od granice mjesta događaja;
 - d) Objekti u kojima se obavlja djelatnost sa radioaktivnim izvorima kategorija 3 i 4 iz Aneksa ovoga pravilnika sa sadržajem radionuklida u količinama koje zahtijevaju poduzimanje hitnih zaštitnih mjera ukoliko su raspršene u životni okoliš izvan mjesta događaja.

Članak 6.
(Radijacijska prijetnja kategorije IV)

- (1) Radijacijska prijetnja kategorije IV su objekti, djelatnosti sa izvorima ionizirajućeg zračenja i izvori ionizirajućeg zračenja koji mogu prouzrokovati nuklearni ili radiološki izvanredni događaj i zahtijevaju poduzimanje hitnih zaštitnih mjera na nepredvidivom mjestu.
- (2) Objekti, djelatnosti i izvori iz stavka (1) ovoga članka su:
- a) Pokretni izvori u kojim postoji mogućnost da u slučaju gubitka zaštite na izvoru ionizirajućeg zračenja brzina doze može biti veća od 10 mGy/h na udaljenosti 1 m od izvora;
 - b) Sateliti s opasnim izvorom ionizirajućeg zračenja prema kategorizaciji radioaktivnih izvora iz Aneksa ovog pravilnika;
 - c) Prijevoz radioaktivnog materijala u količinama koje bi mogle biti opasne ako se ne kontroliraju;
 - d) Objekti/lokacije na kojim postoji značajna vjerojatnost pojave opasnih izvora koji nisu pod kontrolom, i to:
 - 1) objekti za procesiranje metalnog otpadnog materijala,
 - 2) granični prijelazi.

Članak 7.
(Radjacijska prijetnja kategorije V)

Radjacijske prijetnje kategorije V su djelatnosti koje ne uključuju izvore ionizirajućeg zračenja, ali za čije proizvode postoji vjerojatnoća da su kontaminirani kao rezultat radjacijskih izvanrednih događaja u objektima iz kategorije radjacijskih prijetnji I ili II.

Članak 8.
(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj: 01-02-1194/11

Sarajevo, 15.12. 2011. godine

RAVNATELJ

Emir Dizdarević

ANEKS

Tablica: Kategorizacija radioaktivnih izvora prema odnosu aktivnosti i D-vrijednosti

Kategorija	Odnos aktivnosti i D-vrijednosti (A/D ^a)
1	$A/D > 1000$ (opasni izvori)
2	$1000 > A/D \geq 10$
3	$10 > A/D \geq 1$
4	$1 > A/D \geq 0.01$
5	$0.01 > A/D > \text{izuzet}^b/D$

^a D vrijednosti su date u IAEA publikaciji TECDOC-953, Beč, 2003

^b Izuzete vrijednosti su date u tablici 1. Priloga III. Pravilnika o notifikaciji i autorizaciji djelatnosti sa izvorima zračenja.